

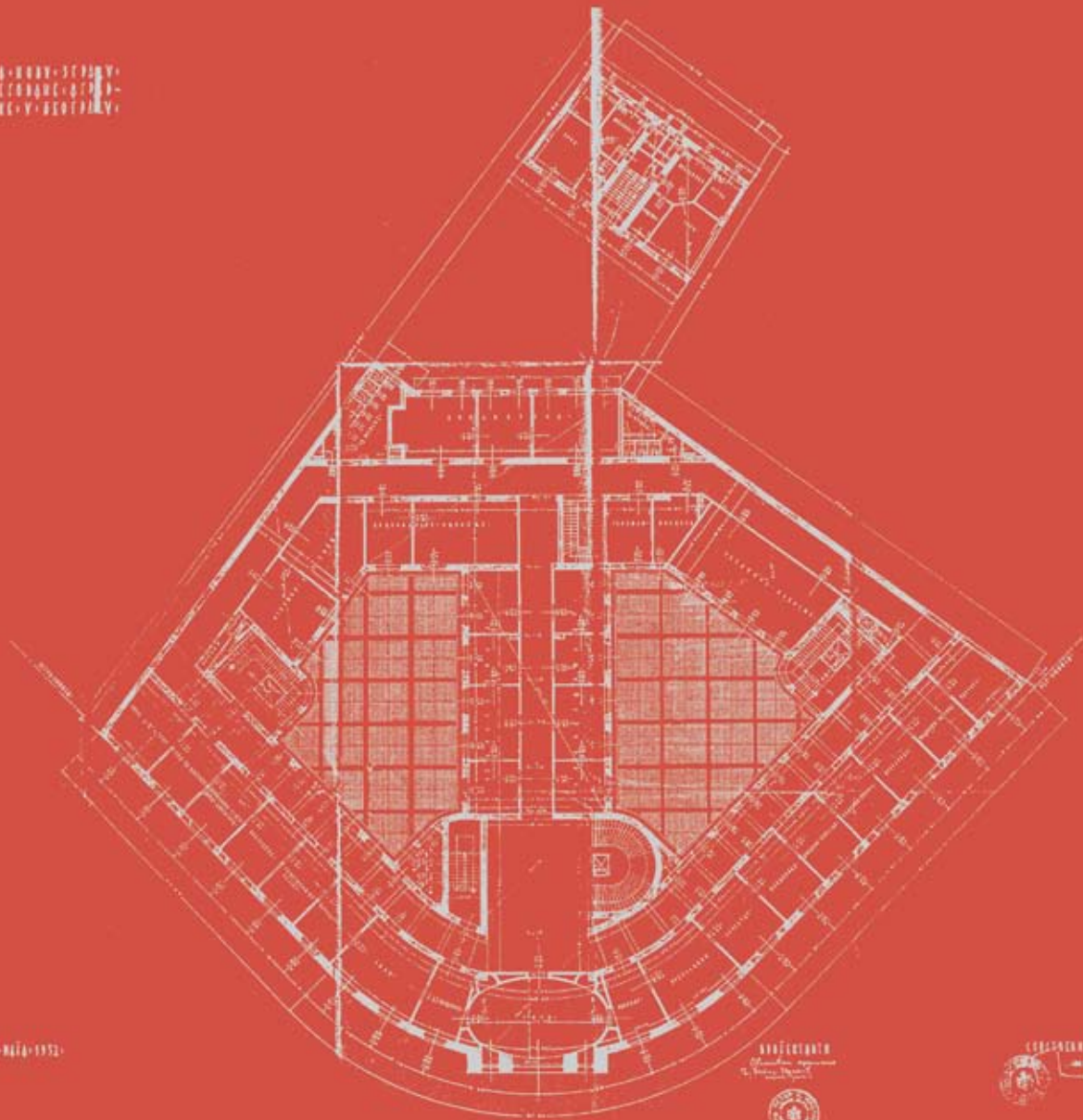
Зграда Аграрне банке

The building of Agrarian bank

Завод за заштиту споменика културе града Београда
Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade

ОСНОВА
ПОДЪЕМНОГО
СТАНЦИОНА
ВЪЗДУХА
СЪС СЪВРЕМЕННЫМ
УСТРОЙСТВОМ

1-10000000-0000-1952

Основа
Ground floor plan

Зграда Аграрне банке

Трг Николе Пашића 11, Влајковићева 3

Споменик културе

Зграда Аграрне банке, фасада
Agrarian bank building, facade

Архитекти Петар и Бранко Крстић спадају у ред најзначајнијих стваралаца у Београду међуратног периода. Опробали су се у најразличитијим стиливима, али најближи им је био модернизам. Пројектовали су бројне јавне грађевине, и по њима су нам и најпознатији, али су с великим успехом радили и дела стамбене архитектуре, у којима је дошла до пуног изражаја креативност ових надарених аутора. Петар Крстић (1899–1991) дипломирао је на Техничком факултету у Београду 1924. године. На факултету

је као редовни професор предавао Архитектонске конструкције. Бранко Крстић (1902–1978) дипломирао је 1927. на истом факултету као и брат, а предавао је као доцент на предмету Архитектонско цртање. Аутори су и веома значајних уџбеника за предмете које су предавали.

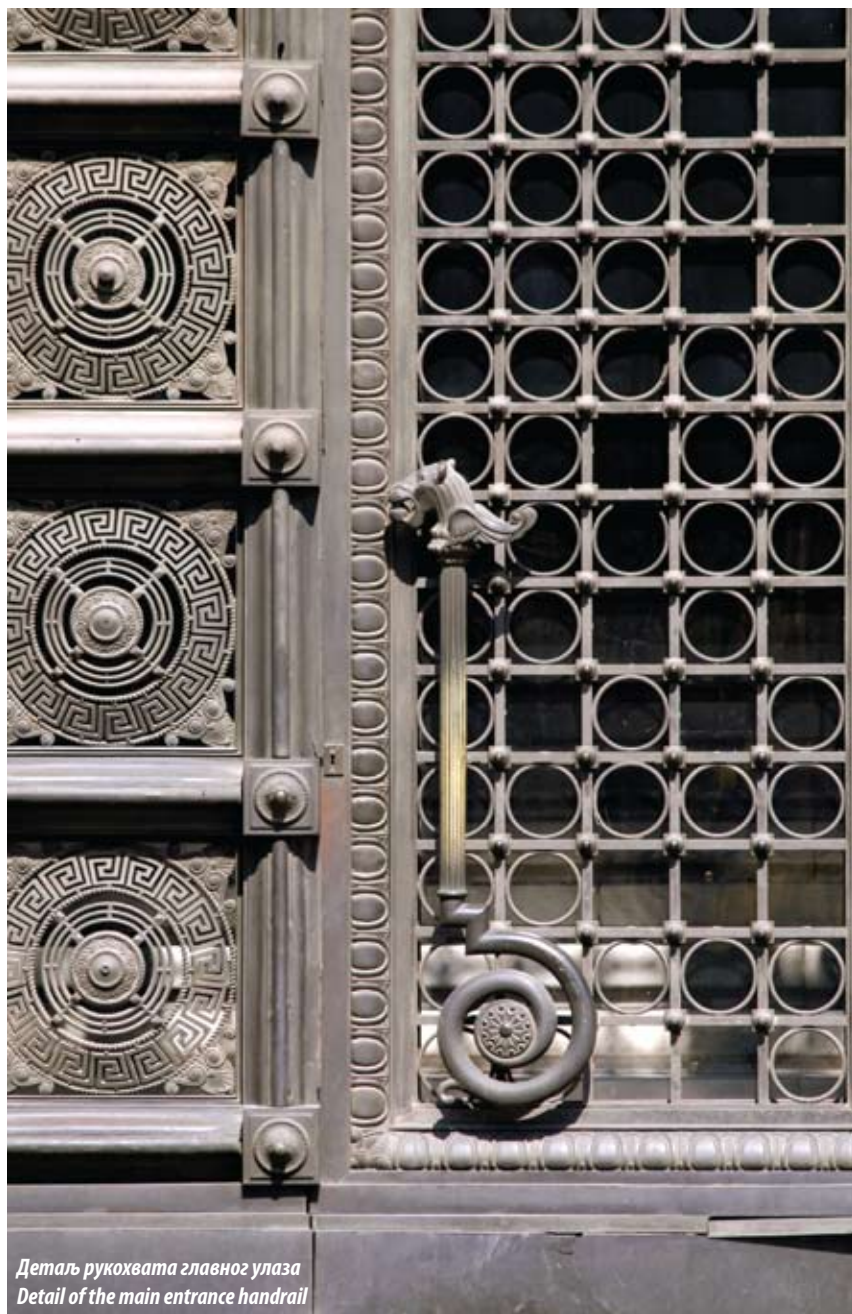
У Београду су браћа Крстић пројектовали многа антологијска дела српске архитектуре, а нека од најважнијих остварења су, између осталих, Вила Стевке Милићевић у Ужичкој бр. 53 из 1929–1930.

године (споменик културе), Вила Душана Томића у Ужичкој улици бр. 38 из 1931. године (споменик културе), Вила Лазића и Митровића у Улици Милована Глишића 4–4а из 1931. године (споменик културе), Црква Светог Марка из 1931–1940. године (споменик културе), Аграрна банка, која је и тема овог каталога, из 1932–1934. године (споменик културе), Палата Игуманов на Теразијама бр. 31 из 1935. године (споменик културе), Зграда Јосифа Шојата у Бранковој улици бр. 14 из 1935. године (споменик културе).

Почетак четврте деценије XX века био је преломно време у организацији међуратне Југославије. У том периоду почиње убрзана изградња Београда и тада је подигнут највећи број београдских палата. Ове палате су репрезентовале моћ државе, али и снагу капитала, на којем је био заснован читав друштвени систем. То је клима у којој је једна од последњих банкарских установа – Привилегована аграрна банка, одлучила да подигне своју палату на углу Влајковићеве и Дечанске улице, данас Трг Николе Пашића бр. 11 у Београду.

Конкурс за зграду је расписан крајем 1930. године и на њему је учествовало 26 радова архитеката, и по позиву и слободно пријављених, а жири су чиниле еминентне личности југословенске архитектуре. Прву награду су освојили архитекти Едо Шен и Стјепан Хрибар из Загреба, а браћа Петар и Бранко Крстић освојили су трећу награду. Не зна се са сигурношћу како је дошло до тога да се зграда Аграрне банке зида према трећенаграђеном пројекту, али највероватније је пресудну реч имала управа банке, којој се, претпостављамо, највише допао рад архитеката браће Крстић.

Зграда Аграрне банке подигнута је између 1932. и 1934. године као једна од последњих банкарских палата Београда у међуратном периоду. Конципирана је као репрезентативни

Детаљ рукохвата главног улаза
Detail of the main entrance handrail

Улаз из Влајковићеве улице
Entrance at Vlačkovićeve Street

пословни објекат са угаоном, заобљеном фасадом и монументалном улазном партијом у ар деко стилу. Врата представљају успешно занатско-уметничко остварење ар декоа и допринос високим естетским вредностима фасаде. Иако троделна подела фасаде с низом дорских стубова у приземљу и карактеристичан кровни венац указују на академско порекло, структурално зграда одражава опредељење аутора за модернистичку концепцију.

Фасада је изведена у беловодском мермеру, што је у време подизања ове палате била права реткост у Београду. Главни улаз је декоративан и монументалан, с квадратним пољима унутар којих су розете с мотивом меандра, а најзанимљивији и најлепши детаљ је метални рукохват, који се састоји од спиралне цеви и крилатог лава на врху. Прозори у приземљу су прекривени гитерима од кованог гвожђа с популарним ар деко мотивом лотосовим цветом. У венцу изнад приземља, између стилизованих триглифа, у метапама се налазе медаљони с представама бога Меркура, заштитника банкара, с мушким и женским главама с класом и мушким главама са српом, представама плодности и пољопривреде, увези са делатношћу Аграрне банке. Аутори рељефа на фасади су вајар Лојзе Долинар и архитекта Бранко Крстић.

Ентеријер је, такође, уређен с пажњом. Хол банке је централно постављен, а бочно су биле шалтерске просторије, данас преуређене за потребе Историјског музеја Србије. На првом спрату се налазио кабинет директора банке, а канцеларије су биле смештене дуж ходника. Поред главног улаза отворена су и два помоћна, из улица Влајковићеве и Дечанске, од којих степеништа воде директно на спратове.

Зграда Аграрне банке је страдала током бомбардовања у Другом светском рату. После рата је обновљена, а након усељавања Централног комитета Комунистичке партије

Југославије у зграду добила је још један спрат, према пројекту архитеката браће Крстић. Постојећи камени венац је издигнут, а архитектура нижих спратова је поновљена.

Поред Историјског музеја Србије, у згради Аграрне банке данас се налази и Министарство културе и информисања, на првом и другом спрату, са улазом из Влајковићеве улице бр. 3.

Зграда Аграрне банке једна је од последњих палата седишта банака изграђених у међуратном Београду. Спада у ред најзначајнијих дела аутора, архитеката браће Петра и Бранка Крстића, којим су у великој мери обележили изглед централне зоне града. У стилском погледу представља изванредно остварење домаћег ар декоа. Урбанистички заокружује ансамбл монументалних здања амбијента у којем се налази – Народне скупштине с једне стране и Дома синдиката са друге. Због својих несумњивих архитектонско-урбанистичких, културно-историјских и стилских вредности, Зграда Аграрне банке у Београду је проглашена за споменик културе (Одлука, Службени лист града Београда, бр. 23/84).

ЛИТЕРАТУРА:

1. М. Ђурђевић, Архитекти Петар и Бранко Крстић, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд, 1996.
2. М. Просен, Палата Привилеговане аграрне банке у Београду, Наслеђе, XV, Београд, 2014.
3. Документација Завода за заштиту споменика културе града Београда.

The building of Agrarian bank

11 Square of Nikola Pašić, 3 Vojkovića street

Cultural monument

Снимак из 1935. године
Photo taken in 1935.

The architects Petar and Branko Krstić belong to the rank of the most significant creators in Belgrade in the interwar period. They experimented with the most different styles, but modernism was the closest to their sensibility. They designed numerous public constructions, and they are best-known to us exactly for those buildings, but they were also greatly successful in the construction of the buildings of residential architecture, in which the creativity of these gifted authors came to its full expression. Petar Krstić (1899-1991) graduated from the Technical Faculty in

Belgrade in 1924. At the faculty, he taught Architectural Constructions as a full professor. Branko Krstić (1902-1978) graduated from the same faculty as his brother in 1927, and he taught the subject of Architectural Drawing as an assistant professor. They were also the authors of quite significant textbooks for the subjects they taught.

In Belgrade, Krstić brothers designed many legendary works of Serbian architecture, and some of the most important designs being, among other: Stevka Milićević's Villa at 53 Užička Street from 1929-1930 (a

cultural monument), Dušan Tomić's Villa at 38 Užička Street from 1931 (a cultural monument), the Lazić and the Mitrović Families' Villa at 4-4a Milovana Glišića Street from 1931 (a cultural monument), the Church of St. Marco from 1931–1940 (a cultural monument), the Agrarian Bank, which is also the theme of this catalogue, from 1932–1934 (a cultural monument), the Igumanov Palace at 31 Terazije Street from 1935 (a cultural monument), Josif Šojat's Building at 14 Brankova Street from 1935 (a cultural monument).

The beginning of the fourth decade of the 20th century was the decisive time in the organization of interwar Yugoslavia. In that period, an accelerated construction of Belgrade began and it was then that the largest number of the Belgrade palaces were erected. These palaces were to display the power of the state and of its capital as the foundation of the entire social system. That was the climate in which one of the last banking institutions – the Privileged Agrarian Bank – decided that it would erect its palace at the corner of Vlajkovićeve and Dečanska streets, i.e. at 11 Square of Nikola Pašić in Belgrade.

The competition for the building was announced in the late 1930, and 26 works done by architects, both those participating upon invitation and those freely registered, took part in it, with the jury formed by the eminent figures of Yugoslav architecture. The first award was won by the architects Edo Schön and Stjepan Hribar from Zagreb, whereas the brothers Petar and Branko Krstić won the third award.

Деталј рукохвати главног улаза
Detail of the main entrance handrail

Свечано стениште
Representative staircase

It is not known with certainty how a decision was made on the constructing of the building of the Agrarian Bank according to the design that had won the third award, but it is most likely that the decisive word was the word of the management of the Bank, who are assumed to have favoured the work done by the Krstić brothers architects.

The building of the Agrarian Bank was constructed between 1932 and 1934, as one of the last palaces accommodating the bank built in Belgrade in the interwar period. The concept of the building is that of a representative business building with a corner, rounded façade and a monumental foyer in the art-deco style. The door represents a successful craft-artistic art-deco achievement and a contribution to the high aesthetical values of the façade. Although the tripartite division of the façade by the introduction of the Doric pillars on the ground floor and the characteristic cornice are indicative of its academic origin, structurally the building reflects the authors' determination to follow the modernist concept.

The façade was made in white water marble, which in the time of the construction of the palace was a real rarity in Belgrade. The main entrance is both decorative and monumental, with the square fields inside of which there are the rosettes with the motif of a meander, with the most interesting and the most beautiful detail being the metal handrail consisting of the spiral pipe and the winged lion on the top. The ground-floor windows are covered with the hollow clay blocks made of wrought iron with the popular art-deco motif of the lotus flower. In the cornice above

the ground floor, between the stylized triglyphs, in the metopes, there are the medallions with the presentations of God Mercury, the protector of bankers, with both the heads of men and the heads of women with the fruiting spike and the heads of men with the reaping hook, the presentations of fertility and agriculture, in connection with the activity of the Agrarian Bank. The authors of the relief on the façade are sculptor Lojze Dolinar and architect Branko Krstić.

The interior is also arranged with care and attention. The hall of the bank is centrally located, whereas laterally there were the desk premises that have been rearranged today for the needs of the Historical Museum of Serbia. The Office of the Bank's Director was accommodated on the first floor, whereas the offices were located along the corridor. Next to the main entrance, the two ancillary ones were also opened, one from Vljakovićeve Street and the other from Dečanska Street, from which there are the staircases leading directly onto the floors.

The building of the Agrarian Bank was severely damaged during the bombing in the World War II. After the war, it was renewed, and after the Central Committee of the Communist Party of Yugoslavia had moved in into the building, it became richer for yet another floor, following the design of the Krstić brothers architects. The existing stone cornice is elevated, and the architecture of the lower floors was repeated.

Apart from the Historical Museum of Serbia, the Ministry of Culture and Information is also located in the building of the Agrarian Bank today, occupying the first and the second floors, with the entrance from 3 Vljakovićeve Street.

The building of the Agrarian Bank is one of the last palaces – seats of the banks built in interwar Belgrade. It belongs to the rank of the most significant works of the authors, architects, brothers Petar and Branko Krstić, by which they noticeably shaped the appearance of the City's central zone. From the perspective of the style, it represents an extraordinary achievement of domestic art-deco. From the perspective of urban planning, it makes complete the ensemble of the monumental edifices that includes the National Assembly, on the one hand, and the Trade Union Home, on the other. For its doubtless architectural and urbanistic, cultural-historical and stylistic values, the Building of the Agrarian Bank in Belgrade has been declared a cultural monument (Decision No. 23/84, *Official Gazette of the City of Belgrade*).

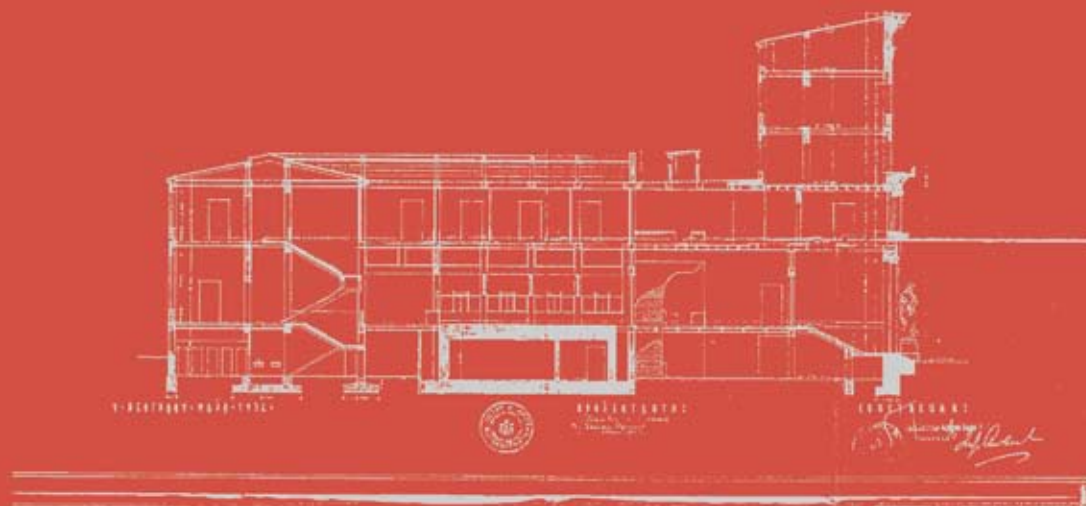

LITERATURE:

1. M. Đurđević, *Arhitekti Petar i Branko Krstić, The Architects, Petar and Branko Krstić* Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia, Belgrade, 1996.
2. M. Prosen, *Palata Privilegovane agrarne banke u Beogradu, The Palace of the Privileged Agrarian Bank in Belgrade, Nasleđe, XV, Belgrade, 2014.*
3. Dokumentacija Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, Documents of the Belgrade City Institute for the Protection of Cultural Monuments.

РАСПОРЕД ИКОНЫ
ПРОНАСЛЕЖИТЕЛЕЙ
НА ПЕРВОМ ЭТАЖЕ

РАСПОРЕД ИКОНЫ
СВЯТЫХ
НА ПЕРВОМ ЭТАЖЕ

РАСПОРЕД ИКОНЫ
ПРОНАСЛЕЖИТЕЛЕЙ
НА ВТОРОМ ЭТАЖЕ

РАСПОРЕД ИКОНЫ
СВЯТЫХ
НА ВТОРОМ ЭТАЖЕ

Распоред икона
Disposition of icons

Зграда Аграрне банке

Издавач: Завод за заштиту споменика културе града Београда

За издавача: Оливера Вучковић, в.д. директора

Аутор: Бојана Ибрајтер – Газибара

Лектура: Татјана Тодоровић

Превод: Академија Oxford – agent d.o.o, Јагодина

Графички дизајн: Лука Прокић

Фотографија: Снежана Неговановић, фотодокументација ЗЗССКГБ

Тираж: 1000 примерака

Штампа: „Birograf comр“ d.o.o.

Београд, 2017.

Завод за заштиту споменика културе града Београда

Издање је омогућио Град Београд, Градска управа, Секретаријат за културу

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

725.12(497.11)(036)

ИБРАЈТЕР-Газибара, Бојана, 1976-

Зграда Аграрне банке = The building of Agrarian bank / [аутор Бојана

Ибрајтер-Газибара ; превод Академија Oxford ; фотографија Снежана

Неговановић]. - Београд : Завод за заштиту споменика културе града Београда

= Belgrade : Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade, 2017

(Београд : Birograf). - 10 стр. : илустр. ; 20 x 20 cm

Кор. насл. - Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Податак о ауторки преузет из колофона. - Текст штампан двостручно. - Тираж 1.000. -

Библиографија: стр. 6.

ISBN 978-86-89779-42-4

1. Академија Оксфорд

а) Београд - Зграда Аграрне банке - Водичи

COBISS.SR-ID 246660108

Завод за заштиту споменика културе града Београда

Cultural Heritage Preservation Institute of Belgrade

